

Trekkhund på tur

Har du en hund eller to er snørekjøring og pulkkjøring aktuelle vinteraktiviteter. Her får du tips om trening og tur.

Tekst og foto: paastreif.no, Kari Isingrud, 2008

Snørekjøring eller pulkkjøring?

Snørekjøring er futt, fart og moro for både hund og eier, og med pulk og en flink trekkhund kan man unne seg litt luksus også på langturen uten at sekken blir ubehagelig tung. Skitur med hund er så moro at selv de med traumatiske skiopplevelser fra barndommen vil bli bitt av basillen! Pass på – vips så har du et 6-spenn

Ved snørekjøring trekker hunden skiløperen: Hunden har trekksele og elastisk line som er festet i skiløperens magebelte. Dette er enkelt, moro og fin mosjon for begge. Skiløperen må jobbe bak for å hjelpe hunden, men snørekjøring er i flatt terreng så lett for hunden at den virkelig får langet ut. Er det mye folk i løypene er snørekjøring fint fordi man har god kontroll på hunden. Når den trekker pulk er pulken forbundet med skiløperen via kjørerstrikk til magebeltet. Er pulken lett eller hunden sterk vil skiløperen kunne få god trekkhjelp i alle fall i lette partier. Pulkkjøring gir selvfølgelig hunden god trening, og er usedvanlig nyttig på lengre skiturer med oppakning.

Nødvendig utstyr for disse aktivitetene er kombisele, strikkline, magebelte med åpen krok, potesokker mot ising og såre poter, og ev. pulk med drag. I tillegg trenger du selvsagt ski og staver. I oppkjørte løyper vil gode turski være best egnet. Hvis man har mye trekraft er det viktig med solide ski og støvler som gir god støtte, slik at man klarer å bremse ned kjøpt også i utforkjøring. I fjellet og utenfor oppkjørte løyper vil det være nødvendig med fjellski. Velger man fjellski med stålkant må man være svært påpasselig så man ikke skader hundepotene. Hvis hunden går med pulk og elles kan de viktigste kommandoene som for eksempel fartsregulering har man god kontroll og faren for skader blir mindre.

Når kan jeg begynne - hvor mye kan hunden trekke?

Dette er først og fremst avhengig av rase og hundens fysikk. Erfarne hundekjørere lar valpene være med fra de er ganske små. Først ved å løpe løs ved siden av spannet på korte turer, og allerede før de har fylt året spennes de inn i spannet på korte turer. De mest vanlige trekkhundene er avlet primært på bruksegenskaper og er ofte fysisk friskere og mer egnet for trekk

enn mange andre hundetyper. Eksempelvis har Norsk polarhundklubb 18 måneders aldersgrense for hund som skal delta i løp.

Har man en polarhund, alaskahusky eller en annen hund avlet for trekk kan man altså begynne i det små før hunden har fylt et år. Raser der skjelettproblemer som AD/HD er utbredt, bør ikke trekke i det hele tatt før de er røntget og fastslått fri for slike sykdommer. Raser med lange rygger eller andre fysiske særtrekk som øker belastningen ved trekk, bør heller ikke trekke før de er omkring halvannet år. Ingen hunder skal belastes tungt eller tas med på svært lange turer før de er fullt utvokst, dvs. ikke før de er 2-3 år avhengig av rase.

En godt trent, utvokst hund kan normalt trekke sin egen kroppsvekt på vanlige turer i oppkjørte løyper eller på fast underlag. Husk at dette inkluderer pulkens egenvekt og at det kun er en tommelfingerregel som må justeres for rase og individ. "Atletiske" hunder av mellomstørrelse fra omkring 18-35 kilo vil være minst hindret av løype- og føreforholdene. Store hunder vil eksempelvis mye lettere trå igjennom selv om underlaget er fast, og noen raser er tungt bygget. De bør nok slippe med noe mindre vekt i pulken.

Utenfor løype, når underlaget er løsere, må vekten reduseres eller lengden på turen kortes ned. Det er vanskelig å si noe eksakt om turlengde fordi det er svært avhengig av både hunden og føret. Men det er ikke vanskelig å se om hunden sliter og det bør man alltid ta hensyn til! Er du i tvil om når din hund er utvokst og hva den tåler av belastning, så ta kontakt med veterinær og raseklubben.

Fysisk grunntrening:

Den fysiske treningen kan legges opp på samme måte uansett om det er snørekjøring eller pulkkjøring man driver. Hovedforskjellen er at turene må bli kortere og farten lavere ved pulkkjøring.

All trekktrening må legges opp med gradvis progresjon. Har du vært flink med høsttreningen er grunnlaget lagt når snøen kommer. Hvis hunden ikke har den styrke og kondisjon som kreves må de første skiturene legges opp etter de samme prinsipper som er beskrevet for høsttreningen. Husk alltid opp- og nedvarming for å unngå skader!

Tilvenning til pulk og drag

Hunden må venns til pulken på en skånsom måte. Start uten ski på beina. Husk at alt er nytt for hunden, så her gjelder det å være positiv og i godt humør. Å manøvrere en pulk kan være både vanskelig og ubehagelig for hunden de første gangene. Hjelp og ros i starten. Her er et forslag til noen momenter som må læres før man går ut i løypa. Det kan være lurt å ha en medhjelper:

1. Hunden spennes inn i og ut av draget
2. Hunden går med draget mens noen holder igjen litt bak. Eier går ved siden av, gjerne med line i halsbåndet eller i selen. Hjelp ev. litt ved å holde i bøylene på draget.
3. Gå med tom pulk rett frem. Eier kan gå ved siden av, gjerne med line i halsbåndet eller i selen
4. Manøvrere og svinge pulken. Eier går ved siden av og hjelper ev. litt med å holde i bøylene på draget. Gå i store buer i starten, og mindre buer etter hvert
5. Eier går bak pulken og hunden må manøvrere på egen pote

Draget er stivt og kan være ubehagelig for hunden, særlig i starten. Når hunden er tilvendt gir draget svært god kontroll over hund og pulk.

Noen foretrekker å bruke liner i stedet for drag bl.a. fordi pulken blir mer manøvrerbar. Pulken blir eksempelvis mye lettere å snu og å svinge. Det er nok noe lettere å lære hunden å trekke pulk med line, men det kan kreve noe mer samarbeid og dyktighet både hos hund og eier. Med drag kan hunden klare å kontrollere pulken på egenhånd om skiløperen skulle være uheldig å gjøre noen feil. Med liner må skiløperen eksempelvis passe på at pulken ikke glir inn i beina på hunden, og stopp i nedoverbakke vil kunne by på enkelte problemer. Det vanligste for nybegynnere er nok å bruke pulk med drag, men dette er i bunn og grunn en smakssak.

Cocker spaniel som trekkhund

En fin vinterdag for noen år siden la vi søndagsturen inn til en av stuene i Osloomarka. Frem og tilbake ble dette en bra tur på omtrent 25 kilometer. Vi hadde akkurat startet på hjemturen da vi i en lang oppoverbakke oppdaget en pappa i fint driv. Bak i like fin fart, kom en guttunge på omkring 7 år, trukket av en sprek og meget ivrig cocker spaniel. Gutten var flink på ski, og holdt følge med faren ved hjelp av sin lille trekkhund. Hunden var sikkert godt trent og overlykkelig over å få være med på tur i marka. Mange barn slet og sutret seg opp denne bakken, mens den lille trioen forsvant mellom granleggene i det fjerne....

10 tips om trekkhund på trening og tur

1. En hund som skal trekke tungt og langt må være fri for skader, fri for hofteleddsdysplasi (HD) og må være ferdig utviklet
2. Hjelp hunden i utforbakker og unngå skader. Brems pulken og farten! Trav gir passe fart i utforkjøring!
3. Hjelp hunden når det går tungt: Fest strikklinna i draget, gå foran og prøv deg som trekkhund selv.
4. Pakk pulken riktig: Tyngdepunktet skal ligge lavt og et stykke bak
5. På langtur tar alle sin del av lasset – det er dårlig gjort å legge for mye i pulken!
6. Lær bikkja god løypekultur!
7. Velg ikke de mest trafikkerte løypene hvis du kan unngå det
8. Bruk åpen krok på magebeltet – for sikkerhets skyld
9. Fjern alltid hundemøkk fra løypene!
10. Ta hensyn til både folk og dyr

Opplæring av unghunden

Den fysiske grunntrainingen er viktig for å få en god trekkhund, men vel så viktig er hundens vilje til å trekke. Trekkiver ligger i genene, men kan opptrenes til en viss grad. Ikke minst kan trekk-iveren drepes ved å la hunden trekke mer enn den er trent for! For uerfarne unghunder skal all trening være lystbetont. De første turene skal være motivasjonstrening. Dette er korte, kjappe morsomme økter.

De første turene legges til et rolig område med fine løyper og lett terreng. Man bør snørekjøre eller ha tom pulk. Først må hunden vendes til ski og staver. Mange unghunder synes det er uhyre artig å bjeffe på og bite i skitupper som beveger seg. Da gjelder det å ikke miste besinnselsen og slik skape enda mer liv og røre for en oppgiret hund. En metode for å få vekk dette er å selv stoppe umiddelbart og ellers overse hunden – ikke si noe, den skal ikke få noen oppmerksomhet på denne oppførselen. Hvis man er pinlig konsekvent på dette fra første stund synes de fleste hunder det blir temmelig kjedelig å stå og glo på skituppene og er dermed klar for annen moro. Den aller enkleste måten å bli kvitt skitupp-problemet er sannsynligvis å begynne med pulken på. Da får ikke hunden snudd seg. Den mister dermed fort interessen for skituppene og retter forhåpentligvis oppmerksomheter fremover i stedet.

Et annet startproblem kan være at hunden setter av gårde, får et kraftig rykk da lina strammer seg, og tar dette som en korreks. Særlig hvis man har trent på å gå pent i bånd kan det være vanskelig å få hunden til å forstå å nå er det lov å trekke. Mye

gå-pent-i-bånd-trening kan dempe trekklysten hos noen hunder, og man kan jo vurdere hva man synes det er viktigst å trene hunden til. Uansett kan man dempe startrykket ved hjelp av lina og armen i det hunden starter.

På de første motivasjonstreningene stiller man ikke krav til lydighet hos hunden. Slikt alvor kan komme senere. Kjør korte strekker og ta pauser i mellom. Skiløperen må jobbe bak så ikke unghunden må trekke for tungt. Som i all annen trening gjelder det å stoppe før hunden blir sliten og motivasjonen daler. Etter hvert kan man legge treningene til litt mer kupert terreng. Unngå likevel lange bratte opp-overbakker og brems pulken og farten i nedoverbakker – trav gir passe fart og forebygger skader. Viser hunden seg å være svært ivrig kan man raskt øke turlengden noe og begynne å stille krav til løypelydighet. Starter man med en valp bør hele første sesongen bestå av lette, morsomme turer.

Hvis hunden ikke er av den ivrigste typen er mye motivasjonstrening viktig. Ikke mas! Å gå foran og trekke må skje frivillig. Mas virker mot sin hensikt. Tren gjerne sammen med andre, fordi dette motiverer de fleste hunder. Det beste er å vekse mellom å trene med andre og trene alene.

Hvis man ikke gidder all denne treningene, og hundens iver til å gå foran å trekke aldri blir helt topp kan man likevel få masse fine turer sammen med hunden. De fleste hunder synes det er stas å trekke bare noen i fam'en går foran, og da kan man altså likevel få god hjelp med barn eller bagasje når man er på tur. Påse at hunden trives og ikke trekker for tungt.

